

שלשה מינין פרק ששי נזיר

מב.

עין משפט נר מצוה

סב א מיי פ"ג מהל'
לית הלכה ו'
סג ב ג ד מיי פ"ח מהל'
מיומות הל' ז וע"ש
כ"מ:
סד ה מיי פ"ה מהל'
מיומות הלכה ז'
סה ו מיי פ"ח מהל'
שבת הלכה ה סג
לאוין סה טו"ע א"ח
סז טז ע"ש פ"ה מהל'
מיומות הלכה ז'
סח ז מיי פ"ה מהל'
סח י מיי פ"ה מהל' יג
סח י"א מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ב מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ג מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ד מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ה מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ו מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ז מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ח מיי פ"ה מהל' טז
סח י"ט מיי פ"ה מהל' טז
סח כ מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"א מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ב מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ג מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ד מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ה מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ו מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ז מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ח מיי פ"ה מהל' טז
סח כ"ט מיי פ"ה מהל' טז
סח ל מיי פ"ה מהל' טז

תורה אור השלם

1. ובי ימות מת עליו
בפתח פתאם וטפא ראש
נזרו וגלח ראשו בימי
קדושתו ביום השביעי
במבדור ו ט
ג'ק'תנ"ה

נוסחת הריב"ן

א] לומר למטה ומכאן ב] דהא
אמר: ב] נ] חולין דף ע"ב
ג] דלמטה: ה] ה' כלו:
ו] משקל: ז] שפיר דמי:
ח] שעה שעה: ט] סורק:

גילון הש"ס

גמ' הא בעלמא רובו
בבבול. ע"י חולין דף ע"ב
ע"א ומה דף ע"ב:
שם פבר נזיר ממש
דבתיב מנלן. דלקמן דף
סא ע"ב:

הגהות התוספות

1. ז"ל שיעורו אמר. 2. ז"ל
דפלת משמט. 3. ז"ל שעה.
4. שעה. 4. ז"ל דשעה שעה.
5. ז"ל דשעה שעה.
6. ז"ל פ"ד. 7. ז"ל עינין.
8. ז"ל דמות מין אדמה.

לעזר רש"י

פרי"ר [פרי"ר]. שפשוף.

פ"י הרא"ש

מדגלי רחמנא גבי נזיר
ביום השביעי יגלחנו ולא
איצטרך דכבר כתוב
וגלח את ראשו אלא
לאשמעינן דבעינן תגלחת
שלימה שלא ישיר כלום
הא בעלמא רובו ככולו.
האי יגלחנו דמשמע כולו
ומנ"י קתני אף בנייר
טהור ב' שערות מעכבות:
נזיר שגלח ושייר ב'
שערות. ונמצא שלא קיים
מצות גילוח דב' שערות
מעכבות בו: צמת ראשו.
אותן שערות חזרו וצמחו:
וחזר וגלח אותן ב' שערות
ששירי בגילוח הראשון
מי אמרין הרי גלח
כל שערותיו באלו ב'
התגלחות. או דלמא בפעם ראשונה לא גלח כיון דשייר ב' שערות והשתא נמי כיון דצמח שער ראשו לא מקרי גילוח
מה שגלח ב' שערות: וגלח א' מהו מי אמרין כיון דלא גלח אלא א' לא קיים מצות גילוח. או דלמא כיון
דבשעה שהתחיל לגלח היו לו ב' שערות קיים מצות גילוח: גלח שערות מעכבות: לית. מלחא דפשיטא היא דקיים
מצות גילוח כיון דבתחילת התגלחת היה לו כדי גילוח: אלא אימא נשנה א' וגילח א' מהו דכשכא גלח לא היה בו
כדי שיעור גילוח: א"ל גילוח אין כאן שער אין כאן. אי שער אין כאן גילוח יש כאן. ה"ק א"ע"פ שיעור אין כאן מצות
נזיר חופף פרי"ר בלע"ז חופף שערותיו בנזיר ובאדמה. ואף אם הוא משר שערות (דב' שערות) דבר שאין מתכוין הוה
לז' א"ל תשתה א"ל תשתה. שהתורה צו על כל פעם ופעם שהוה שותה
חייב על כל אחת ואחת וכמו כן תגלחתו וכן טומאה כדמפרש ואזיל:
אמר
דמשמע לא יחוף צדמה גזירה שאינה משרת מפני המשרת:
מקרא

אמר מר וכו' או ששיירו שתי שערות לא עשו ולא כלום וכו' ואת
אומרת דרובו בבבולו דאורייתא. מדגלי רחמנא גבי נזיר
זיום השביעי יגלחנו ללא איצטרך דכבר כתוב וגלח אלא לאשמעינן
דבעינן תגלחת מלוה שלמה שלא שירה כלום: הכא הוה דבעי כולו
הא בעלמא רובו ככולו. אומר הרי"ם
ה'דבעלמא קיימי מיהו פלח זקן אמרי:
סוף פרק המנציע (שבת דף ק"ד): דמלא
פי הזוג מניחזי דמשמע פורתא:
מתקייף לה ר' יוסי בר' חנינא.
האי בנייר טמא כתיב.

[דכתיב זיום השביעי יגלחנו] דמשמע
כולו וזכריתא משמע אף בנייר
טהור שהיא שמי שערות מעכבות:
מחכו ע"ה במע"בא. צ"ל קמא
דסנהדרין (דף ק"ד): אמר
מחכו עלה במע"בא ו' היינו ר' יוסי צ"ל
חנינא והכל אשכחן מחכו על דבריו:
מכריז נזיר טמא [דבתע"ז מנלן]
מנזיר טהור יל"ף (דמסע)

וליתי נזיר טהור ולינף ממזיר טמא
דשמי שערות מעכבות: **נזיר** שגירח
ושייר ב' שערות. וזמניה שנה לא
וגלח יפה וחס"כ המתין לגלח שמי
שערות עד אשר [למחו שער] ראשו
וחזר וגלחן לאותן שמי שערות לצד
מי אמרין אהו תגלחת שתי שערות
לא כלום הוא [הואילן] וכשגלחן ראשו
מלא שער: **נזיר** שגירח והניח שתי
שערות וניחא אחת ונשרה אחת. לומר
השניה מהו מי אמרין כיון דלא גילח
שמי שערות לאו גילוח הוא ששמי
שערות אית זהו שיעור גילוח או דלמא
השתא מיהא לאו איכא שער כלל:
אמר [א"י] רב אחא מרפתי ארבינא
גירח שערך **מבעיא** ליה
דרבא. צממיה כלומר הא ודאי גילוח
הוה כיון שצ"ל לגלח הוה שיעור גילוח:
אימא נשרה אחת וגלח אחת.
כשצ"ל לגלח ח' שיער ה"ג

רש"י מי אמרין השתא מיהא שיער
[אין כלא] א' א"ל גילוח אין כלא שיער
אין כלא ו': **אי** שיער אין כאן יש
כאן גילוח ה"ק א"ע"פ שיעור אין כאן
מצות גילוח [אין] כאן. הואיל דתגלחת
ראשונה שיער צ' שערות ותגלחת
זאת לא היה רק שער א':

מתני' נזיר חופף ומפספס. פרי"ר
צלע"ז שחוף ראשו
נזיר וצדמה אף כי פעמים ששער
שיער דבר שאין מתכוין הוה ומומר
לר' שמעון: ומפספס. שמדיל שערות
זו מוז אף כי פעמים ששער:
אבל לא סורק. צגמ' משמע דקסם
סורק מתכוין להסיר השער:
ר"י אומר לא יחוף. כדאמר צגמ': [כל הסורק] להסיר נימין
המדורדרות. שאינן ממוכרות יפה ועומין לתנקה:
[מפני שהיא] משרת תנן. לא יחוף (א' ארונה צדמה) מן שמשרת
דוקא: או דלמא תנן. המשרת. דכל אדמה גזינן אהו אומה
דמשרת: **נזיר** שהיה שותה יין ב' היום אינו חייב אלא אחת אמרו
ז' א' תשתה א' תשתה. שהתורה צו על כל פעם ופעם שהוה שותה
חייב על כל אחת ואחת וכמו כן תגלחתו וכן טומאה כדמפרש ואזיל:
אמר

דמשמע לא יחוף צדמה גזירה שאינה משרת מפני המשרת:
מקרא

התגלחות. או דלמא בפעם ראשונה לא גלח כיון דשייר ב' שערות והשתא נמי כיון דצמח שער ראשו לא מקרי גילוח
מה שגלח ב' שערות: וגלח א' מהו מי אמרין כיון דלא גלח אלא א' לא קיים מצות גילוח. או דלמא כיון
דבשעה שהתחיל לגלח היו לו ב' שערות קיים מצות גילוח: גלח שערות מעכבות: לית. מלחא דפשיטא היא דקיים
מצות גילוח כיון דבתחילת התגלחת היה לו כדי גילוח: אלא אימא נשנה א' וגילח א' מהו דכשכא גלח לא היה בו
כדי שיעור גילוח: א"ל גילוח אין כאן שער אין כאן. אי שער אין כאן גילוח יש כאן. ה"ק א"ע"פ שיעור אין כאן מצות
נזיר חופף פרי"ר בלע"ז חופף שערותיו בנזיר ובאדמה. ואף אם הוא משר שערות (דב' שערות) דבר שאין מתכוין הוה
לז' א"ל תשתה א"ל תשתה. שהתורה צו על כל פעם ופעם שהוה שותה
חייב על כל אחת ואחת וכמו כן תגלחתו וכן טומאה כדמפרש ואזיל:
אמר
דמשמע לא יחוף צדמה גזירה שאינה משרת מפני המשרת:
מקרא

הא גרילים תעשה לך. וקא דמי לאו דלא תלצב שעטנו: אמר רב
אחא בריה דרב איקא. מדקמי או ששיירו שמי שערות לא עשה
(א) כלום זאת אומרת דרובו מחזו ככולו מדאורייתא דמדכתב הכל
וגלח את ראשו זיום השביעי ולא מיצטרך ליה [ל] למיכתב זיום

השביעי יגלחנו לומר דלא חשיב
גילוח עד דאיכא כולו שיער מגולח
מכלל מדאיצטרך ליה קרא לאשמעינן
ליגלח כולו דאי לאו הא קרא הוה
אמינא דרובו סגי ליה דרובו ככולו
לדאורייתא: האי. זיום השביעי יגלחנו
בנייר טמא הוה דכתיב אבל בנייר
טהור לא כתיב אלא וגלח את [ג] שער
ראשו נזיר דלא משמע ליה הכי: מחכו
עלה במע"בא. אחא מתקפתא
ד' יוסי צ"ל חנינא: [ג] (א) דמכדי נזיר
טמא דכתיב מנלן מנזיר טהור יל"ף.
[דמכתיב ציה תערר אי לרזי כדלית
ליה ולת"ק כדלית ליה ודלעילי] וה"ה
נמי ליתי נזיר טהור מנזיר טמא מה
נזיר טמא [א] והכל הוא דגלי רחמנא
כולו הא בעלמא רובו ככולו וכדכר
אחא בריה דרב איקא. וא"ת ליגמר
מיינה הא לא אפשר משום דהוה להו
נזיר ומורע שני כמזבין כאלה: **ולמה
ראשו וחזר וגלחן**. נמי לאותן צ'
שערות: מהו. מי אמרין כיון
דמעיקרא כי שיר אותן שמי שערות
לא עשה ולא כלום השתא נמי כיון
דהדר וצמח לא עשה ולא כלום
דכמאן דמגלח שמי שערות
ו' מעיקרן דמי ומעכבי או דלמא כיון
דהשתא קא מיגלח להו להאי דהדר
נצח לא חיישין ולא מעכבי: גילה
שערה (א) קמינעיה ליה לרבא. פשיטא
דכיון דגילח את כל ראשו לזר מהנך
צ' שערות דכי הדר גילח אחת מהן
וגשה חזרתה שפיר [דקאזיל ומיגלח
לא אורחיה כמאן דאזיל ומגלח] ושער
וליהא דנשרה מאי הוה ליה למיעבד:
אלא אימא נשרה אחת וגלח אחת
קמינעיה ליה. מי אמרין כיון דכל
שערו גילוח חזר משער אחת שפיר
דמי דהא לא שיער שמי שערות צלא
גילוח או דלמא כיון דמעיקרא שיער
לו שמי שערות לאו כלום עבד וכי
חזר וגלח אחת לאחר נשירתה
דחזרתה נמי לאו כלום עבד דכיון
דלא הוה השתא צראשו אלא שערה
אחת לא איקרי גילוח וכשנע שניהם
דמי דכי היכי דאס גילח ושייר
שערה אחת שפיר גילה דשערה
כנטולה דמי הכי נמי כי נשרה אחת
משנת נשירתה הוה חזרתה
כנטולה וכי חזר וגלחה לאו כלום

עבד דכנטולה דמיא: א"ל. אי אמרת גילוח אין כלא (א) דדמי ליה
כמי שער צכאן ד': [הנין קאמינא] אף על פי ששיער אין
כלא שום גילוח אין כלא. ומיהו צדיעבד שפיר דמי: **מתני'** נזיר
חופף ומפספס. חופף כמו חופף עליו כל היום (דב"ס ג) לשון
מגיד וצלע"ז פרי"ר: **מפספס**. שפספס שערותיו זו מזו. אבל
לא צ"ל במסר: **גמ'** אסאן. לר"י דאמר דבר שאין מתכוין
אסור: **לפשי נימין המדורגלים**. מן הראש אבל עדיין לא
נעקרו לגמרי וכיון דמתכוין להסיר כי סורק צמסמק הוה ליה
דבר שמתכוין ואסור: אי אמרת מפני המשרת סתן כלל ללא.

וגלח אחת. השמים
ששירי ונשרה השמים מהו.
הוה גילוח אלא [ב' ד' ש' ש' ש']
גילה שערות שערות.
שגילה כל השערות אחת
אחת. קא מיבעי ליה.
בממיה. כלומר הא ודאי
גילוח הוה כיון שבעשה שנה
לגלח הא שיעור הוה ציה
שיעור גילוח וגלח את
וא"ע"פ ששנה שנה גילוח
הוה (ש"ס). אלא אימא נשרה אחת.
מליק שער (ש"ס א"ב). [שון פשפוף (מגילה כו)]. ומפספס. מנע שער, דכיון דלית מתכוין מומר (שבת כ). במסר
דודאי משר עבד ומורה ר"ש כפסוק רשעה ולא ימות. אבל חופף ומפספס ששמי שערות דבר שאין מתכוין
מומר (ש"ס א"ב). אינו חייב אלא אחת כו' חייב על כל אחת ואחת. כל הני חייב צמלנות קא מיירי (תקדושין עו).

גילוח אין כאן הואיל ובתגלחת הראשון שירר ב' שערות ונצח כשכא לגלח לא מצא ב' שערות לא קיים מצות גילוח:
ומותר כר"ש: ומפספס מבדיל שערותיו זו מזו: אבל לא סורק דהוה פסיק רשיה כדמפרש בגמ' ורבי ישמעאל אומר לא אף יחוף באדמה חדשי ליה פסיק רשיה: נימין מדורגלות. נימין שאינן מחוברות יפה ונחוצין ליתנה: מפני שמשלת את השער
תנו. ולא אסר אלא אדמה המשרת: מפני המשרת תנו אסור לכל מיני אדמה גזרה אטו אותה המשרת: נזיר שהיה שותה יין כל היום. ולא תהרו בו אלא פעם א': אל תשתה אלא תשתה שחרו בו יחייב כל שתיה

(א) הרויח ג: חולין ע"ב. ע.
מה כע"י (ב) סנהדרין כ:
ו"י"ג (א) ז"ל ק"ה. (ד) שבת
ג: פ"א. (ה) [שם מה] ו"י"ג:
(ו) גילה לה: (ז) מכות כ"א.
קדושין ע: חולין פ"ב:
(ח) [שם טו"ע] (ט) ז"ל
צדמה אהו.

הגהות ה"ה

(א) גמ' אמר ליה (גילוח
אין כלא שער אין כלא).
תא"ל וי"צ בפרק הנו"ב
קמא דף ק"ה גמ' שער
אין כאן גילוח אין
(ב) ר"ש ד"ה אמר
רב אחא וכו' עשה ולא
כלום: (ג) ה"ה מחכו דה"ה
ע"ש ד"ה דמכדי וכו'
כמזבין הבאין כאלה:
(ד) ה"ה מהו וכו' ולא
כלום דלאו כמאן:
(ה) ד"ה גילה שעה
שערה וכו' ומגלח שיערה
שערה והשניה: (ו) ד"ה
א"ל אי אמרת גילוח אין
כלא משמע דדמי ליה כמי
שע שער צכאן הא
קאמרת שיער אין כאן
הס"ד:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גמ' זאת אומרת רובו
ככולו מדאורייתא. דככל
המורה כולה רובו ככולו
זולת היכא דגלי רחמנא
להקפיד על הוה ועי'
ורויתו דף ג' ע"ב אמר ר'
היוצא מלא שיערו וינעו
ומצורו הורה גבר שם
וא"ע דו"ק: [ב] שם א"ל
לא סורק תחתן לבעי. צ"ל
ז' א"מ: [ג] ר"ש ד"ה
דמכדי מיר טמא וכו' ע"ה
סופו. ז"ב ע"י א"מ:
[ד] ד"ה אמר ליה וכו' כמי
שע שיער צכאן. ז"ב הא
קאמרת: אין שיער ד"ה
ל"ל א"מ: [ה] תו"ב ד"ה
אמר רבי דע"ב דע"ב
קיימי מיהו פלח זקן. ז"ב
ע"י א"מ: [ו] ד"ה מחכו
עלה וכו' היינו ר' יוסי צ"ל
חנינא. ז"ב ע"י א"מ:
[ז] ד"ה נזיר שגלח וכו' לא
גילוח יפה כלא: [ח] ד"ה
אימא נשרה וכו' כשכא
לגלח שיער ה"ג רש"י. מי
שיער ה"ג רש"י נמקם.
וי"צ ליכא שיעור גילוח
ל"ל א"מ: [ט] בא"ד
השתא מיהא שיער אין
כלא. ז"ב כלא מתחיל
הדיוט. א"ל א"מ:
[י] בא"ד כסופו שיער אין
כלא. ז"ב וכו' דיוור אהו
ע"ש עלתמרו. א"מ: